

« به نام او ، به یاد او، برای او »

*** قواعد درس دوم (الأعداد واحد من وثنان) ***

« جزوه درسی : پایه دهم »

« دبیرستان دخترانه : مهر نامی »

« تهیه و تنظیم : فدایی / دبیر دبیرستان های تیزهوشان »

« سال تحصیلی : ۹۷ - ۹۶ »

« قواعد درس دوم » : « انکم مسؤلون »

« الأعداد من واحد إلى مئة (اعداد از ۱ تا ۱۰۰) :

در زبان عربی اعداد به دو گروه « اصلی و ترتیبی » تقسیم می شوند.

« اعداد اصلی » : بیانگر تعداد هستند ؛ مثال : یک - دو - سه - چهار و ...

« اعداد ترتیبی » : نشان دهنده رتبه و جایگاه بوده که در زبان فارسی با پسوند « ... م » یا « ... مین » به کار می رود. مثال : یکم - دوم - سوم و ...

یکمین - دومین - سومین و ... اعداد ترتیبی بر وزن « الفاعل، برای مذکر » و « الفاعلة، برای مؤنث » می آیند ؛ الدرس السادس / الصفحة الثالثة / الإمام الثامن

« به اسمی که مورد شمارش قرار می گیرد « معدود » گفته می شود ؛

« سیارة واحدة [سیارة : معدود] : یک ماشین - ثلاثة كتب [كتب : معدود] : سه کتاب - أحد عشر كوكباً ؛ [كوكباً : معدود] : یازده ستاره

اکنون به نکات کلیدی پیرامون اعداد توجه کنید :

ک : ۱) اعداد ۱ (واحد - واحدة) و ۲ (إثنان - إثنين / إثنان - إثنين) :

☑ برای معدود خود « صفت » محسوب می شود، یعنی عدد بعد از معدود خود می آید.

(یعنی در تمام موارد از جمله جنس و تعداد داشتن و یا نداشتن « ال » و حرکات از معدود خود تبعیت می کند) مثال :

« جاء رجلٌ واحدٌ. - شاهدتُ سیارةً واحدةً. - قرأتُ کتابینِ إثنين. - قرأتُ مجلّتينِ إثنين. »

ک : ۲) « اعداد ۳ تا ۱۰ » : (ثلاثة - أربعة - خمسة - ستة - سبعة - ثمانية - تسعة - عشرة)

☑ معدود اعداد ۳ تا ۱۰ همواره به صورت « جمع و مجرور » می آید و عدد از نظر جنس « برعکس مفرد معدود » خود می باشد.

(یعنی اگر مفرد معدودشان « مذکر » باشد، عدد به صورت « مؤنث » می آید و اگر مفرد معدودشان « مؤنث » باشد، عدد به صورت « مذکر » می آید) مثال :

« هفت کتاب دارم ← لی سبعة كتب. [مفرد « الكتب » ، « کتاب » می باشد پس مذکر است و باید عدد را به صورت مؤنث بیاوریم]

« شش درخت ← ست شجرات. [مفرد « شجرات » ، « شجرة » می باشد و مؤنث است پس باید عدد را به صورت مذکر بیاوریم]

☐ نکته ۱ ☐ : لازم به ذکر است که محل اعرابی این اعداد (نقش این اعداد) با توجه به جایگاهی است که در جمله قرار گرفته اند. مثال :

« پنج کتاب را از کتابخانه خریدم : اشتريت خمسة كتب من المكتبة. (خمسة : مفعول)

ک : ۳) اعداد ۱۱ و ۱۲ ؛ (أحد عشر - إحدى عشرة // إثنان عشر - إثنان عشر - إثنان عشر) :

☑ از نظر جنس و تعداد با معدود خود تبعیت می کند و معدودشان همواره « مفرد و منصوب » می آید. مثال :

« یازده ستاره ← أحد عشر كوكباً - یازده ماشین ← إحدى عشرة سيارة - دوازده دانش آموز ← اثنا / اثنتی عشر تلميذاً »

ک : ۴) اعداد ۱۳ تا ۱۹ ؛ (ثلاثة عشر - أربعة عشر - خمسة عشر - ستة عشر - سبعة عشر - ثمانية عشر - تسعة عشر) :

☑ معدودشان همواره « مفرد و منصوب » است. [قسمت اول عدد (قسمت دور به معدود) از نظر جنس مخالف معدود، و قسمت دوم (قسمت نزدیک به معدود)

موافق جنس معدود می باشد.] و هر دو قسم با حرکت « فتحه - » می آیند. مثال :

« سیزده کتاب : ثلاثة عشر كتاباً ؛ [ثلاثة : قسمت دور به معدود و از نظر جنس مخالف معدود / عشر : قسمت نزدیک به معدود و از نظر جنس موافق معدود]

« هجده دانش آموز دختر : ثمانی عشر تلميذة ؛ [ثمانی : قسمت دور به معدود از نظر جنس، مخالف معدود / عشرة : قسمت نزدیک به معدود از نظر جنس، موافق معدود]

📖 : ۵) عُقُود، دهگان‌ها : (عِشْرُونَ - عِشْرِينَ / ۲۰ / ثَلَاثُونَ - ثَلَاثِينَ / ۳۰ / أَرْبَعُونَ - أَرْبَعِينَ / ۴۰ / خَمْسُونَ - خَمْسِينَ / ۵۰ و ...) :

☑ معرود این اعداد « مفرد » می‌باشد و عدد به دو شکل « و ن - ی ن » دیده می‌شود. مثال :

- جَاءَ عِشْرُونَ تَلْمِیْذًا. - شَاهِدْتُ عِشْرِينَ تَلْمِیْذًا.
- حَضَرَتْ ثَلَاثُونَ طَالِبَةً فِي الصَّفِّ. - شَاهِدْتُ الْمُعَلِّمَةَ ثَلَاثِينَ طَالِبَةً فِي الصَّفِّ.
- سَلَّمْتُ عَلَى عِشْرِينَ تَلْمِیْذًا.
- سَلَّمْتُ الْمُعَلِّمَةَ عَلَى ثَلَاثِينَ طَالِبَةً.

📖 : ۶) اعداد میان دهگان‌ها : (۲۱ تا ۲۹ / ۳۱ تا ۳۹ / ۴۱ تا ۴۹ و ..... ۹۱ تا ۹۹) : عدد یکان + و + عقود + معدود

** با این توضیح که ؛ اعداد ۲۱ و ۲۲ - ۳۱ و ۳۲ - ۴۱ و ۴۲ - ..... ۹۱ و ۹۲ :

☑ معرود همواره « مفرد و منصوب » می‌باشد و جزء اول عدد (قسمت دور) از نظر « جنس » موافق با معدود می‌باشد :

- ۲۱ دانش آموز پسر در کلاس هستند : فی الصَّفِّ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ تَلْمِیْذًا. - ۲۲ دانش آموز دختر را دیدم : شَاهِدْتُ إِثْنَتَيْنِ وَعِشْرِينَ تَلْمِیْذَةً.

** و اعداد : (۲۳ تا ۲۹ - ۳۳ تا ۳۹ - ۴۳ تا ۴۹ - ..... ۹۳ تا ۹۹) :

☑ معرود همواره « مفرد و منصوب » می‌باشد و جزء اول عدد (قسمت دور) از نظر « جنس » مخالف با معدود می‌باشد و عُقُود (جزء نزدیک به معدود)

معطوف به یکان می‌باشد. یعنی با توجه به نقش یکان، آن هم مرفوع (با شکل « و ن ») و یا منصوب و یا مجرور (با شکل « ی ن ») می‌آید. مثال :

- ۳۶ خانه ؛ سِتَّةٌ وَثَلَاثُونَ بَيْتًا / سِتَّةٌ وَثَلَاثِينَ بَيْتًا.

- ۴۵ درخت ؛ خَمْسٌ وَأَرْبَعُونَ شَجَرَةً / خَمْسٌ وَأَرْبَعِينَ شَجَرَةً.

۷) عدد صد (مِئَةٌ - مِائَةٌ ؛ ۱۰۰) ؛ معدود این عدد « مفرد و مجرور » است. مثال : - مِئَةٌ (مِائَةٌ) حَبَّةٌ. - لَنَا مِئَةٌ (مِائَةٌ) تَلْمِیْذَةٍ فِي مَدْرَسَتِنَا.

۸) اعداد ترتیبی همانطور که گفته شد برای بیان رتبه و جایگاه می‌آیند و معمولاً برای اسم قبل از خود « صفت » محسوب می‌شوند.

- الدَّرْسُ الثَّامِنُ - الصَّفْحَةُ السَّادِسُ - المَرَّةُ الثَّالِثَةُ - التَّمْرِينُ الخَامِسُ

* در جدول زیر معدود « مذکر » در نظر گرفته شده است *

« العُقُود » (اعداد با فاصله ده تایی)	الأعداد الترتیبیَّة (الأول إلى العِشْرِينَ) اعداد ترتیبی از (یکم تا بیستم)		الأعداد الأصلیَّة (واحد إلى عِشْرِينَ) اعداد اصلی از (۱ تا ۲۰)			
_____	الوَاحِدُ : (یکم)	الأوَّلُ : (یکم)	واحد ؛ (یک)	أَحَدٌ عَشَرَ ؛ (یازده)	۱	۱۱
عِشْرُونَ ؛ (بیست) ۲۰	الثَّانِي : (دوم)	الثَّانِي عَشَرَ ؛ (دوازدهم)	إِثْنَان ؛ (دو)	إِثْنَاعَشَرَ ؛ (دوازده)	۲	۱۲
ثَلَاثُونَ ؛ (سی) ۳۰	الثَّالِثُ : (سوم)	الثَّالِثَ عَشَرَ ؛ (سیزدهم)	ثَلَاثَةٌ ؛ (سه)	ثَلَاثَةَ عَشَرَ ؛ (سیزده)	۳	۱۳
أَرْبَعُونَ ؛ (چهل) ۴۰	الرَّابِعُ : (چهارم)	الرَّابِعَ عَشَرَ ؛ (چهاردهم)	أَرْبَعَةٌ ؛ (چهار)	أَرْبَعَةَ عَشَرَ ؛ (چهارده)	۴	۱۴
خَمْسُونَ ؛ (پنجاه) ۵۰	الخَامِسُ : (پنجم)	الخَامِسَ عَشَرَ ؛ (پانزدهم)	خَمْسَةٌ ؛ (پنج)	خَمْسَةَ عَشَرَ ؛ (پانزده)	۵	۱۵
سِتُّونَ ؛ (شصت) ۶۰	السَّادِسُ : (ششم)	السَّادِسَ عَشَرَ ؛ (شانزدهم)	سِتَّةٌ ؛ (شش)	سِتَّةَ عَشَرَ ؛ (شانزده)	۶	۱۶
سَبْعُونَ ؛ (هفتاد) ۷۰	السَّابِعُ : (هفتم)	السَّابِعَ عَشَرَ ؛ (هفدهم)	سَبْعَةٌ ؛ (هفت)	سَبْعَةَ عَشَرَ ؛ (هفده)	۷	۱۷
ثَمَانُونَ ؛ (هشتاد) ۸۰	الثَّامِنُ : (هشتم)	الثَّامِنَ عَشَرَ ؛ (هجدهم)	ثَمَانِيَةٌ ؛ (هشت)	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ ؛ (هجده)	۸	۱۸
تِسْعُونَ ؛ (نود) ۹۰	التَّاسِعُ : (نهم)	التَّاسِعَ عَشَرَ ؛ (نوزدهم)	تِسْعَةٌ ؛ (نه)	تِسْعَةَ عَشَرَ ؛ (نوزده)	۹	۱۹
_____	العِشْرُونَ ؛ (بیستم)	العَاشِرُ ؛ (دهم)	عِشْرَةٌ ؛ (ده)	عِشْرُونَ ؛ (بیست)	۱۰	۲۰

مِئَةٌ (مِائَةٌ) ؛ (صد) ۱۰۰

@Arabicfadaei / تلگرام

🕒🕒🕒🕒 السَّاعَاتُ ؛ (ساعت‌ها) : 🕒🕒🕒🕒

* در ادامه‌ی مبحث ساعت با شکلهای دیگر آن آشنا می‌شویم ؛

*** لازم به ذکر است که ساعت را با « اعداد ترتیبی » و دقیقه را با « اعداد اصلی » نشان می‌دهیم. به مثالهای زیر دقت کنید :

۱) ساعت پنج (۵ : ۰۰) ؛ السَّاعَةُ الْخَامِسَةُ تَمَامًا.

۲) ساعت شش و پانزده دقیقه (ربع) (۶ : ۱۵) ؛ السَّاعَةُ السَّادِسَةُ وَ الرَّبْعُ / السَّاعَةُ السَّادِسَةُ وَ خَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً.

۳) ساعت چهار و نیم (سی دقیقه) (۴ : ۳۰) ؛ السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ وَ النَّصْفُ / السَّاعَةُ الرَّابِعَةُ وَ ثَلَاثُونَ دَقِيقَةً.

۴) ساعت نه و چهل و پنج دقیقه (۹ : ۴۵) ؛ السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ إِلَّا رُبْعًا / السَّاعَةُ الْعَاشِرَةُ إِلَّا خَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً / السَّاعَةُ التَّاسِعَةُ وَ خَمْسَ وَ أَرْبَعُونَ دَقِيقَةً.

@Arabicfadaei / تلگرام

*** فَنُ التَّرْجَمَةِ لِلدَّرْسِ الثَّانِي ***

گاهی حرف اضافه معنای فعل را تغییر می‌دهد ؛ مثال :

۱) « قامَ : ایستاد » و « قامَ + بِ : اقدام کرد - عمل کرد - پرداخت »

۲) « جاءَ - أتى : آمد » (فعل ناگذر) و « جاءَ + بِ ، أتى + بِ : آورد » (فعل گذرا - مفعول پذیر)

☑ لازم به ذکر است که حرف « بِ » می‌تواند به اسم یا ضمیری که بعد از فعل آمده بچسبد یا اینکه می‌تواند با فعل چند کلمه فاصله داشته باشد.

- يَدْخُلُ الْأُسْتَاذُ فِي الصَّفِّ فَيَقُومُ الطَّلَابُ احْتِرَامًا لَهُ : استاد وارد کلاس شد و دانشجویان به احترامش بر می‌خیزند.

- قامَ جَدِّي بِتَوْزِيعِ الْهَدَايَا عَلَى الْبَنَاتِ وَ الْبَنِينَ فِي الْحَفْلَةِ : پدر بزرگم در جشن، به پخش هدیه‌ها میان دختران و پسران پرداخت.

- جاءَ أَخِي الْمِضْيَافَ بِالطَّعَامِ لِضُيُوفِنَا الْأَعْرَاءَ : برادر میهمان نوازم برای میهمانان گرامیمان خوراک آورد.

- قامَ الطَّالِبُ بِقِرَاءَةِ دَرُوسِهِ : دانش آموز به خواندن درسهایش پرداخت.

- جاءَ صَدِيقِي لِي بِكُتُبٍ مِنَ الْمَكْتَبَةِ : دوستم برایم کتابهایی را از کتابخانه آورد.

محل یادداشت نکات

@Arabicfadaei / تلگرام

♦ تمرین (۱): « به آنچه که از شما خواسته شده پاسخ دهید »: ↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓↓

(۱) شیش : ..... / ..... : (۲) یازده : ..... / ..... : (۳) هشت : ..... / ..... : (۴) سه : ..... / .....
 (۵) هفت : ..... / ..... : (۶) ده : ..... / ..... : (۷) هفت : ..... / ..... : (۸) نه : ..... / .....
 (۹) یک : ..... / ..... : (۱۰) چهار : ..... / ..... : (۱۱) دو : ..... / ..... : (۱۲) پنج : ..... / .....

(۱) شش دانش‌آموز پسر : ..... : (۲) یازده ستاره : ..... : (۳) هشت ماشین : .....
 (۴) هشت صندلی : ..... : (۵) هفت سرباز : ..... : (۶) ده درخت : .....
 (۷) هفت متر : ..... : (۸) نه مادر : ..... : (۹) یک دوست : .....
 (۱۰) چهار ورق : ..... : (۱۱) دو قلم : ..... : (۱۲) پنج کتاب : .....

(۱) چهارده : ..... / ..... : (۲) شانزده : ..... / ..... : (۳) نوزده : ..... / .....
 (۴) هفده : ..... / ..... : (۵) پانزده : ..... / ..... : (۶) هجده : ..... / .....
 (۷) سیزده : ..... / .....

(۱) چهارده سرباز : ..... : (۲) شانزده درخت : ..... : (۳) نوزده کتاب : .....
 (۴) نوزده خواهر : ..... : (۵) پانزده دوست : ..... : (۶) هفده قلم : .....
 (۷) هجده ستاره : ..... : (۸) سیزده درخت : ..... : (۹) هجده متر : .....

(۱) بیست : ..... / ..... : (۲) سی و دو : ..... : (۳) بیست و یک : .....
 (۴) سی : ..... / ..... : (۵) سی و یک : ..... : (۶) بیست و دو : .....
 (۷) پنجاه : ..... / ..... : (۸) شصت و دو : ..... : (۹) نود و یک : .....
 (۱۰) هشتاد : ..... / ..... : (۱۱) چهل و دو : ..... : (۱۲) هفتاد و یک : .....

(۱) سی و چهار : ..... : (۲) پنجاه و هشت : ..... : (۳) شصت و نه : .....
 (۴) هفتاد و هفت : ..... : (۵) چهل و هشت : ..... : (۶) پنجاه و سه : .....
 (۷) هشتاد و پنج : ..... : (۸) نود و شش : ..... : (۹) سی و شش : .....
 (۱۰) چهل و سه : ..... : (۱۱) هفتاد و چهار : ..... : (۱۲) هشتاد و هفت : .....

(۱) سی و چهار سال : ..... : (۲) پنجاه و هفت درخت : ..... : (۳) شصت و سه مرد : .....
 (۴) هفتاد و شش ستاره : ..... : (۵) سی و پنج ماشین : ..... : (۶) هشتاد و هشت کتاب : .....
 (۷) نود و هفت دانش‌آموز پسر : ..... : (۸) چهل و نه سرباز : ..... : (۹) سی و شش شب : .....
 (۱۰) هفتاد و هشت مسکین : ..... : (۱۱) شصت و نه سال : ..... : (۱۲) چهل و چهار در : .....

« زیبایی آدمی [در] شیوایی گفتارش است » پیامبر اعظم (ص)